

Bütöv və suveren Azərbaycan!

Prezident İlham Əliyev: "Bu gün heç kimdən asılı olmayan Azərbaycan inamlı, uğurla inkişaf edir, öz xarici siyasetini də buna uyğun şəkildə aparır"

Son 22 ilde Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən islahatlar ölkəmizin tərəqqisinə, inkişafının davamlı xarakter daşımاسına, dövlət müstəqilliyyinin möhkəmlənməsinə, idarəetmənin təkmilləşdirilməsi və demokratik inkişaf prosesinə töhfələr verir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə cəmiyyət həyatının bütün sahələrində uğurlar elde edilib, ardıcıl olaraq sosial-iqtisadi islahatlar həyata keçirilib. Reallaşan kompleks islahatlar, geniş quruculuq işləri və yaradılan güclü iqtisadiyyat Azərbaycanın əsas inkişaf göstəriciləri sırasında olan amillərdir. Azərbaycanın dinamik inkişafının göstəriciləri sırasında ardıcıl həyata keçirilən islahatlar nəticəsində bütün istiqamətlərdə olduğu kimi sosial-iqtisadi sahədə uğurlu nəticələr elde edilib, sahibkarlığın inkişafı istiqamətində də bir sıra önemli addımlar atılıb. Dövlət başçısının defələrlə bəyan etdiyi kimi, ölkədə həyata keçirilən siyasetin mərkəzində, məhz Azərbaycan vətəndaşları, onların maraqları dayanır. Azərbaycan dövlətinin siyasetinin əsasında xalqın rıfahının yüksəlməsi dayanır. Ölkəmizdə sosial sahədə həyata keçirilən islahatlar miqyasına görə heç bir ölkədə müşahidə olunmur. Uğurlu inkişaf dövrünü yaşayan və tarixi qəlebələrə imza atan Azərbaycanda 2025-ci il Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə "Konstitusiya və Suverenlik İli"dir. Konstitusiyamızın bəyan etdiyi niyətlərdən biri kimi ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam bərpa olunduğunu, 2025-ci ilde Konstitusiyamızın qəbul edilməsinin 30-cu və Vətən müharibəsində qəlebəmizin 5-ci ildönümünü nəzərə alaraq 2025-ci il Azərbaycan Respublikasında "Konstitusiya və Suverenlik İli" elan edildi. Müstəqil və suveren dövlətə sahib olmaq, milli-mənəvi dəyərlərə, həmrəylik, humanizm, ədalet və qanunun alillyi prinsiplərinə əsaslanan inkişaf etmiş cəmiyyət qurmaq yüzüllər boyu Azərbaycan xalqının ən böyük arzusu olmuşdur. Tarixin müxtəlif mərhələlərində kənar müdaxilələrə, məhrumiyyətlərə baxmayaraq, xalqımız milli kimliyini, mübarizə ruhunu qoruyub saxlamış, öz ideallarına həmişə sadıq qalmış və XX əsrin sonlarında dövlət müstəqilliyyini bərpa etmişdir.

1991-ci il oktyabrın 18-də qəbul edilmiş "Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqiliyi haqqında" Konstitusiya Aktında yeni Konstitusiyanın hazırlanması nəzərdə tutulsa da, 1991-1993-cü illərdə hakimiyətin yarıtmaz fəaliyyəti cəmiyyət həyatının bütün sahələrində kəskin böhrana, ölkədə anarxiyanın yaranmasına getirib çıxmış, dövlət idarəciliyi mexanizmləri formalasdırılmış, qanunçuluğun, vətəndaşların azad, təhlükəsiz yaşamaq hüququnun təmin edilməsi mümkün olmamışdır.

QANUNVERİCİLİK VƏ İNSTITÜSİONAL İSLAHATLARIN ƏSASI

Yalnız 1993-cü ilde xalqın tələbi ilə yenidən hakimiyətə qayılmış Ümummilli Lider Heydər Əliyevin böyük xilaskarlıq missiyası sayəsində ölkəmizdə cərəyan edən təhlükəli proseslərin qarşısı alındı, ictimai-siyasi sabitlik təmin edildi və müasir dövlət quruculuğu üçün etibarlı zəmin yarandı. Ulu Öndərin bila-vəsiyyət rəhbərliyi ilə hazırlanmış və 1995-ci il noyabrın 12-də qəbul olunmuş Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyası ölkəmizdə genişmiqyaslı qanunvericilik və institutionalislahatların əsasını təşkil etdi. Bu Konstitusiya dövlətlimizin müstəqilliyinin, suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün qorunması, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğu, vətəndaşlarımızın layiqli həyat səviyyəsinin, dünya ölkələri ilə dostluq və əmin-amanlıq şəraitində əməkdaşlığın təmin edilməsi kimi ali niyyətlərin həyata keçirilməsi üçün mühüm qanunvericilik bazası rolunu oynamışdır.

lunu oynamışdır. Konstitusiyanın qəbulu müstəqil dövlətimizin Ana Qanunu olaraq vətəndaşların azadlığını və təhlükəsizliyinin bərqrar edilməsinə nail oldu. Müstəqil dövlətin ilk konstitusiyası, eyni zamanda, xalqımızın dünyəvi, milli-mənəvi prinsipləri rəhber tutaraq, seçdiyi gələcək yolun ifadəsi idi. 1996-ci il fevralın 6-da Ulu Öndər Heydar Əliyevin Sərəncamı ilə noyabrın 12-i Azerbaycan Respublikası Konstitusiya Günü elan edildi. Ulu Öndər Heydar Əliyev və-

ni Konstitusiyanın məramı, qaynaqları, mahiyətini aydınlaşdırır. Əsas Qanunun barədə belə deyirdi: "Konstitusiya birinci növbədə dövlətle, hakimiyətə xalqın arasında olan münasibətləri özündə eks etdirməlidir. Hakimiyət bölgüsü, ali icra, qanunvericilik mehkəmə hakimiyətləri - bunlar hamısı xalqın iradəsinə söykənməli, seçkiler yolu ilə təmin olunmalıdır".

5 bölüm, 12 fesil, 158 maddə və keçici müddəalarından ibarət olan konstitusiyanın mühüm özəlliklərindən biri də vətəndaş hüquq və azadlıqlarına geniş yer ayrılması idi. 1996-1997-ci illərdə Azərbaycan insan hüquq və azadlıqlarının, demokratik təsisatların inkişafının təminatı ilə bağlı bir sıra beynəlxalq konvensiyalara qoşuldu. 1998-ci il fevralın 10-da Azərbaycanda ölüm hökmü leğv edildi. Azərbaycan MDB məkanında və müsəlman dünyasında bu tarixi qərarı qəbul edən ilk dövlət idi. 14 iyul 1998-ci il tarixdə Azərbaycanda konstitusyon müstəvinin en vacib institutlarından biri - Konstitusiya Mehkəməsi fəaliyyətə başladı. 1998-ci il avqustun 6-da Ümummilli Lider Heydər Əliyev konstitusyon hüququn təməl principləriından olan söz azadlığının təminatı ilə bağlı mühüm bir qərara imza atdı. Mətbuatın üzərində senzura tamamilə leğv edildi. 1999-cu il dekabrın 12-də Konstitusiyada təsbit olunmuş keçid müddəalarından daha birincə əməl olundu - ölkədə ilk belediyyə seçkiləri keçirildi, yerli özünüidarə institutu fəaliyyətə başladi. Tarixi ardıcılılığı nəzər salsaq görərik ki bir-birinin ardınca qəbul olunan sənədlər demokratik dövrlərə əsaslanırdı.

YENİ DÖVR, YENİ ÇAĞIRIŞLAR

Yeni dövrün tələblərinin yaratdığı zərurət Azərbaycan Konstitusiyasına bir neçə dəfə əhəmiyyətli dəyişikliklər və əlavələr edilməs ilə nəticələnib. 2002-ci il avqustun 24-də referendum yolu ilə Konstitusiyanın 24 maddəsinin də 29, 2009-cu il martın 18-də isə 25 maddəyə 30-dan artıq əlavə və dəyişiklik olunub. Bu dəyişikliklər Azərbaycan dövlətinin sosial-iqtisadi bazasının daha da güclənməsindən, və təndaşların hüquq və azadlıqlarına daha etibarlı təminat verilməsindən, sosial dövlət prinsiplerini təsbit etmək imkanlarının daha da genişlənməsindən irəli gəlirdi.

Cəmiyyətin inkişafı, yeni ictimai-siyasət münasibətlərin meydana çıxması konstitusiyada islahatların aparılmasını zəruri etdiyindən, 2016-cı ildə növbəti dəfə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına əlavə və dəyişikliklərle bağlı ümumxalq səsverməsi keçirildi. Konstitusiya islahatları cəmiyyətin sosial-sifarişi olaraq ciddi bir zərurət kimi meydana çıxdı. Ali Baş Komandanın statusu yalnız ordunun Silahlı Qüvvələr üzərində idisə, artıq konstitusiyaya edilən dəyişikliklərə əsasən, bütün silahlı birləşmələr Ali Baş Komandanının əmrinə tabedir. Prezidentlik müddəti 5 ildən 7 ilə artırıldı. Dünya təcrübəsində olan bu demokratik

ənənənin Azərbaycan Konstitusiyasında da
əks olunması müsbət haldır. Bütün bunlar cə-
vik və səmərəli siyaset aparmağı, ölkənin si-
yasi nüfuzunu və iqtisadi-herbi qüdrətini daim
artırmağa, iqtisadi və siyasi səhnədə olduğu
kimi, idarəetmədə də islahatlar keçirməyə im-
kan yaradır. Konstitusiyada təsbit edilmiş prin-
cip və istiqamətlər ölkəmizdə siyasi, hüquqi
iqtisadi, sosial və digər sahələrdə davamlı in-
kişafın əldə olunmasına zəmin yaradıb.

SUVEREN HÜQUQLARIN TƏMİN

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə cəmiyyət həyatının bütün sahələrində uğurlar elde edilib, ardıcıl olaraq sosial-iqtisadi islahatlar həyata keçirilib. Yeni dövrün tələblərinin yaratdığı zəruret Azərbaycan Konstitusiyasına bir neçə dəfə əhəmiyyətli dəyişikliklər və əlavələr edilməsi ilə nəticələnib. Ana Qanunuun muz Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin, suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün qorunması başlıca niyyətlərdən biri kimi bəyan edilmişdir. Lakin Ermənistənən Azərbaycana qarşı təcəvüdü nəticəsində torpaqlarımızın 20 faizinin 30 ilə yaxın işğal altında qalması Azərbaycan Respublikasının suveren hüquqlarının həmim ərazilərdə tətbiqinə imkan verməmişdir. Ermənistənən işğalçılıq siyasetinə son qoyulması və ölkəmizin ərazi bütövlüyünün, suverenliyinin bərpə edilməsi Azərbaycan xalqının milli ideyasının əsas məqsədlərindən birinə çevrilmiş, cəmiyyətimizin bütün resursları bu talebəyələrə həllinə yönəldilmişdir.

2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistanın təxribatlarına cavab olaraq başlanmış Vətən müharibəsində tarixi qələbə ve 2023-cü il sentyabrın 19-20-də həyata keçirilmiş uğurlu anti-terror əməliyyatı nəticəsində ölkəmizin ərazisi bütövlüyü və suverenliyi tam bərpa edilmiş Azərbaycan Konstitusiyasının hüquqi qüvvəs işğalın aradan qaldırıldığı bütün ərazilərdə bərqərar olmuşdur. Azərbaycan Prezident İlham Əliyev çıxışlarının birində bildirmişdir: "Antiterror əməliyyatı çox uğurla, peşəkarlıqla keçirilmişdir, herbəcilişimiz böyük qəhrəmanlıq göstərmışdır. Deyirlər ki, əməliyyat 23 saatdır, neçə dəqiqə çəkmişdir, amma əslində, dahanı qısa müddət ərzində tamamlanmışdır. Biz bütün nəzərdə tutduğumuz mövqelərə çıxdıq, bütün kommunikasiyalara sahib olduq, bütün təpeləri götürdük və faktiki olaraq separatçıların təslim olmaları qəçiləməz idi, labüb idi, təslim olmasavdular məhv olacaqdalar".

QARABAĞDAKİ XUNTA REJİMİ DARMADAĞIN EDİLDİ

Vurğulayaq ki, Müzeffər Ordumuz Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ermənilərə qarşı qısas əməliyyatları keçirmiş və düşmən layiqli cəzasını aldı. 24 saatdan az

davam edən bu əməliyyat ordumuzun şanlı Qəlebəsi ilə başa çatdı. Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindəki Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinin tör-töküntüllərinə qarşı antiterror tədbirləri nəticəsində düşmənin atəş nöqtələri məhv edildi, mühüm yüksəklikləri işğaldan azad olundu, çoxlu sayıda canlı qüvvəsi, silah və texnikası zərərsizləşdirildi. Antiterror tədbirləri Azərbaycanın hərbi gücünün hərbi qüdrət seviyyəsinə qalxdığını, ölkəmizdə hərbi quruculuq işinin mükemmel şəkilde davam etdirildiyini və xalqımızın qələbə əzminin sarsılmaz olduğunu bir daha nümayiş etdirdi. Əla keçirilen silahların bəziləri Bakıdakı Hərbi Qənimətlər Parkının yeni eksponatlarına çevrildi. Antiterror tədbirləri nəticəsində Qarabağdakı xunta rejimi darmadağın edildi.

Azerbaycan xalqının həyatında müstəsna əhəmiyyət kəsb edən şanlı Zəfər sayesində bu gün Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı suverenliyimizin bərqərər olduğu bütün ərazilərdə ezmətələ dalğalanmaqdadır. Bu gün üçrəngli Bayrağımız Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun hər bir güşəsində - Cəbrayılda, Füzulidə, Zəngilanda, Qubadlıda, Kəlbəcərdə, Ağdamda, Şuşada, Hadrutowa, Laçında, Əsgəranda, Xocavənddə, Ağdərədə, Xocalıda və Xankəndidə dalğalanır. Hər bir xalq üçün öz taleyinə sahib olmaq, müstəqil dövlətinin yaradaraq inkişaf etdirmək onun ən böyük nailiyyətidir. Tarixin müxtəlif mərhələlərində üzləşdiyi çətinliklərə, işgala, məhrumiyyətlərə baxmayaraq, heç bir qüvvə xalqımızın müstəqillik, dövlətçilik əzmini sarsıda bilməmişdir. Azerbaycan xalqı bu gün öz müstəqil dövlətinə sahibdir, qəhrəman əsgər və zabitlərimizin, şəhidlərimizin qanı hesabına əlde edilmiş ərazi bütövlüyümüz, suverenliyimiz xalqımızın milli sərvətidir.

Lokal karakterli antiterror tədbirləri regionda sülhün bərqərər olmasına misilsiz töhfə verdi. Azərbaycanın inamlı qəlebəsi bir daha sübut etdi ki, ölkəmizlə ultimatum dilində danışmaq olmaz. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin dediyi kimi, Azərbaycan ərazisində separatizmin kökü kəsildi. Ermənistan silahlı qüvvələrinin qalıqları və qeyri-şəhəri silahlı dəstələri tərk-şəhər edilərək ərazilərimizdə çıxarıldı, respublikamızın suverenliyi tam təmin edildi, bütün ölkə ərazisində Konstitusiya quruluşu bərpa olundu. Azərbaycan Ordusunun 19 sentyabr 2023-cü ilde Qarabağda həyata keçirdiyi lokal karakterli antiterror tədbirləri qəhrəmanlıq tariximizdə əbedi qalacaq. Həmişə qürur duyulası sehifə kimi xatırlanacaq. 2023-cü il sentyabrın 20-də Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində qanunun alılıyinin təmin olunduğunu və Azərbaycan Respublikasının dövlət suverenliyinin bərpa

Respublikasının Dövlət Suverenliyinin bərpə edildiyini nəzərə alaraq Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasında Dövlət Suverenliyi Günü"nün təsis edilməsi haqqında" Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, hər il sentyabrın 20-si Azərbaycan Respublikasında Dövlət Suverenliyi Günü ki-mi qeyd ediləcəkdir.

Bu gün Azərbaycan Respublikası xalqımızın milli maraqlarını rəhbər tutaraq, yeni reallıqlar şəraitində müstəqil siyasetini daha cəsərli, prinsipiiallıqla davam etdirir,

Zəfər qazanmış Azərbaycanı daha uğurlu geləcək gözləyir. Qarabağ və Şərqi Zəngəzür vəni, inkişaf dövrünü yaşayır. "Dəmir Yumru-

yeni inkişaf dovrunu yaşıyir. "Dəmir Yumruğu"nun yaratdığı yeni reallıqlarla hər kəs hesablaşmalıdır. Dövlət başçısının Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru yaşıl enerji bölgəleri elan edib ve həmin ərazilərin sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı nəzərdə tutulan layihələr icra olunmaqdadır. Prezident İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, bu gün heç kimdən asılı olmayan Azərbaycan inamla, uğurla inkişaf edir, öz xarici siyasetini də buna uyğun şəkildə aparır.